

האוניברסיטה העברית בירושלים
המחלקה למדע המדינה
שנה"ל תשע"ב, סמסטר א'
סדנה מ.א
יום ד' 19:00-16:30 (פעם בשבועיים)

56797 – אחריות המדינה וגבולות ההפרטה

פרופ' יצחק גל-נור (itzhakg@vanleer.org.il)

הנושא

הפרטה היא הרפורמה המשמעותית ביותר, המקיפה ביותר והעקבית ביותר במערכת הפוליטית-המינהלית בישראל מאז אמצע שנות השמונים. היא מתבצעת הלכה למעשה במשך תקופה ארוכה ללא תלות בזהות המפלגה או המנהיג שנמצאים בשלטון. למרות זאת, הרפורמה הזו לא נבדקה ולא הוערכה, לא ברמת המאקרו -- ההשפעה הקריטית המצטברת על החברה והכלכלה בישראל; ולא ברמת המיקרו - הכדאיות של ההפרטות שנעשו בתחומים השונים: חברות ממשלתיות, שירותים חברתיים, מיקרו-חוף. מטרת הסדנה היא לדון בשיקולים הרחבים לגבי התפיסות בדבר אחריות המדינה והסמכויות השלטוניות שראוי או לא ראוי להפריט; המשמעויות של הסטת הגבולות בין הציבורי-הכללי (המדינה), הפרטי-העסקי (ארגונים עם כוונת רווח) והציבורי-החברתי (ארגונים ללא כוונת רווח); וסוגיית האסדרה (רגולציה) והשלכותיה על אחריות המדינה ועל ההפרטה. מה שנאמר לעיל חל, בשינויים המתבקשים, על הלאמה. השיעור יתנהל כסדנה שעיקרה דיון ומיעוטה הרצאות. בחלקו השני נדון במקרי הבוחן שנבחרו על-ידי התלמידים בנושאים לעבודות הבית כדי ללמוד עליהם, וגם לנסות ולהסיק מסקנות כלליות לגבי אחריות המדינה וגבולות ההפרטה/הלאמה.

חובות התלמידים

1. קריאת חובה.
2. בחירת נושא לעבודת-בית ע"י התלמיד/ה בהתייעצות עם המורה.
3. הצגת תמצית ממצאים ראשוניים בכיתה בסוף סמסטר א.
4. קריאת עבודת בית של תלמיד/ה נוספת/הוערת הערות.

הציון: לפי ציון עבודת הבית והשתתפות פעילה בכיתה. אין בחינה.
שעת קבלה: (חדר 5316) יום ד': 16:00-15:00 (לפני השיעור)

הנחיות לכתיבת עבודת הבית

1. בחרו נושא מתוך המציאות בישראל, או מתוך דוחות ההפרטה של המרכז לצדק חברתי במכון ון ליר: [בין הציבורי לפרטי: הפרטות והלאמות בישראל](#), דוח 2010; ודוח 2011 (ר' ראשי פרקים בנספח III). באתר: <http://hazan.kibbutz.org.il>

2. רצוי לבחור נושא שנמצא בתהליך של הפרטה/הלאמה, בין אם המהלך כבר בוצע, או נמצא רק בתכנון.
3. נא להכין ראשי פרקים ולשלוח לאי-מייל של המורה לאישור מראש. ניתן להתייעץ בשעת הקבלה המיוחדת ביום ד' 9 בנובמבר בשעות 16:30 – 18:30.
4. הקף העבודה (10-15 עמודים) וניתן להיעזר בנקודות הבאות:
 - א. התחום/ הנושא תוך התייחסות לשאלה אם מדובר ב"מוצר ציבורי" תוך התבססות על הספרות הרלבנטית.
 - ב. תיאור המצב הנוכחי, כולל תכניות להפרטה/ הלאמה.
 - ג. ניתוח לפי אמות-מידה כלכליות, חברתיות וחוקיות. מי שמעוניין לכתוב נייר עמדה על מדיניות הפרטה בנושא מסוים יכול להיעזר בנספח מס II להלן.
 - ד. חלופות עיקריות להצעת ההפרטה/הלאמה
 - ה. המלצות
5. בבחירת הנושא נא לבדוק אם קיים תיעוד מספיק ו/או ניתן לראיין את המעורבים. ניתן בהחלט להיעזר (בזהירות המתבקשת) במקורות מהתקשורת.
 6. שיטה ולוח זמנים:
 - א. יש לשלוח הצעה ראשונית (למתלבטים: אפשר שתיים), על עמוד אחד, שתכלול: הנושא שנבחר, שיטת העבודה, ראשי פרקים וביבליוגרפיה ראשונית – 14.11.2011
 - ב. התחלת הדיונים בנושאי העבודות בכיתה – 11.1.2012 (ב-1.2.12 יתקיים שיעור מסכם)
 - ג. המועד להגשת העבודה: 1.3.2012
 7. ביבליוגרפיה – באחריות כול תלמיד/ה.
 - רשימת מקורות ראשונית ניתן למצוא אצל:
 - יצחק גל-נור, מינהל ציבורי בישראל: התפתחות, מבנה, תיפקוד ורפורמות, אקדמון, 2007, עמ' 221-232.
 - חיים פרשטמן, גבולות ההפרטה, תכנית לכלכלה וחברה, מכון ון ליר, 2007. <http://www.vanleer.org.il/Data/UploadedFiles/econsoc/1/dispute5.pdf>

נספחים

נספח I: מונחון לנושאי הפרטה ליצירת שפה משותפת (טיוטה לדיון)¹

נספח II: מבנה סכמטי של נייר עמדה על מדיניות הפרטה/הלאמה בנושא מסוים

נספח III: דוח ההפרטה של המרכז לצדק חברתי במכון ון ליר: בין הציבורי לפרטי: הפרטות והלאמות בישראל, דוח 2011.

¹ הערות והצעות לשיפור המונחון יתקבלו בברכה: itzhakg@vanleer.org.il